

El senyor Spock reprèn el vol

El Canal 33 torna a emetre *Star Trek*, una sèrie amb milions de seguidors a tot el món, entre els quals es troben científics de la NASA i enginyers prestigiosos. La sèrie, a més, ha promogut nombroses vocacions científiques entre els joves.

Els personatges de *Star Trek* són gent culta, treballadora, que llegeix llibres i educats. En la foto, Leonard Nimoy (esquerra) i William Shatner.

PARAMOUNT

La nau *Enterprise* va aterrar, però de seguida s'ha tornat a enlairar. Canal 33 va emetre el darrer capítol de *La nova generació*, una segona part de *Star Trek*. I un cop acabats tots els capítols, ha començat a respondre la sèrie original. Cada diumenge a les 19,55 els nombrosos seguidors del Capità Kirk i el senyor Spock poden gaudir d'aquestes apassionants aventures intergalàctiques.

Entre tantes mostres de ciència-ficció barata, sense imaginació ni rigor, *Star Trek* i les seves seqüeles són una excepció notable. A més de joves i no tan joves, científics de la NASA o del prestigiós MIT (Massachusetts Institute of Technology) de Boston han estat i són seguidors

apassionats d'aquesta sèrie.

La primera reacció dels productors de la cadena NBC quan el seu creador, Gene Roddenberry, la va presentar el 1966 no feia suposar aquest èxit. Van dir que no hi havia prou acció i que no els agradava l'orellut alienígena senyor Spock. Un segon programa pilot els va convèncer, tot i que no hi mostraven gaire entusiasme. Al cap de més de vint-i-sis anys, *Star Trek* es continua passant per emissores de tot el món i ha generat dues seqüeles. La primera porta el títol de *La nova generació* i ja ha estat emesa pel Canal 33. La segona ha estat estrenada recentment als Estats Units. A més, se n'han fet sis versions cinematogràfiques i ara s'entreu la pos-

sibilitat de fer-ne la setena.

¿Què és el que captiva als *trekkies* (seguidors de *Star Trek*)? ¿Per què en una enquesta feta als Estats Units el 99% de la gent deia que coneixia la sèrie i més de la meitat se'n declaraven seguidors? ¿Per què hi ha científics de nivell entre aquests fans? Segur que no hi ha una sola resposta, però sí nombrosos detalls que fan que *Star Trek* agradi a joves de quinze anys, a enginyers de la NASA o a físics del MIT. I que hagi promogut moltes vocacions científiques.

Star Trek no està mancada de rigor científic, però tampoc es pot prendre com una acurada interpretació del món físic. Roddenberry, mort l'octubre de 1991, va prendre la

sèrie com una excusa per fer aprendre coses sobre la ciència i va tenir cura de la seva versemblança. La televisió i enginyers de la NASA han col·laborat i a partir del 1990 s'hi varen incorporar dos assessors tecnològics: Michael Okuda i Rick Sternbach. Cap dels dos no tenien una formació científica acadèmica. Però sí que havien après coses sobre ciència amb companys seus que eren astrònoms o físics. Okuda i Sternbach van intentar que la sèrie tingués versemblança científica, per bé que la ficció va obligar a saltar-se sovint algunes lleis del món físic. L'atractiva visualització xocava de vegades amb la correcció tecnològica.

Michael Halle, investigador

BAN PER ALS AFERS EMPRESARIALS

del MIT, critica alguns aspectes de la sèrie. Com la majoria de pel·lícules futuristes, es va quedar curta. Si bé l'acció se situa en el segle XXIV, no han calgut ni trenta anys perquè moltes coses fossin assolides o fins i tot superades.

Així, alguns aparells per a la comunicació dels tripulants no són millors que els actuals telèfons portàtils i els xips del senyor Spock són avui assequibles a qualsevol ciutadà que vulgui comprar disquets d'ordinador o òptics i un lector portàtil. No ha calgut esperar al segle XXIV i ni tan sols hem arribat al segle XXI, però els de l'*Enterprise* potser ja tindrien problemes per moure's en les tecnologies més quotidianes del nostre món.

Això passa sovint en les històries de ciència-ficció. O bé donen idees que després porten a terme amb una tecnologia que no té res a veure amb la proposada per la imaginació de l'autor —el viatge a la Lluna de Verne, per exemple— o bé situen en un futur molt llunyà complexos dispositius que en pocs anys es converteixen en usuals. La ciència-ficció inventa poques coses i les situa erròniament en el temps.

Algunes propostes de *Star Trek* que fan referència al món físic i no a la tecnologia tampoc no són originals. Així, en un episodi els protagonistes es troben amb éssers que viuen en un món de dues dimensions. Fa més d'un segle, Edwin Abbott va escriure una història titulada *Planilàndia* (publicada ara en català per Laertes) que descrivia un món així.

Halle critica alguns aspectes de *Star Trek*, però segueix amb entusiasme la sèrie. I no és pas l'únic. El MIT va aprofitar el seu canal de televisió per a estudiants per a organitzar debats entorn de cada episodi de *La nova generació* i discutir la tecnologia emprada i la trama argumental.

Els protagonistes de la sèrie transme-

Star Trek també ha promogut moltes vocacions científiques. Molts joves seguidors van decidir, gràcies a la sèrie, estudiar medicina, física, enginyeria o ciències de l'espai. Molts espectadors escriuen als protagonistes de la sèrie i i els expliquen que han decidit estudiar una carrera científica o tecnològica.

Probablement això té a veure amb la manera de ser dels personatges. Són gent culta, treballadora, que llegeix llibres, que són intel·ligents i educats. La seva ciència serveix per a obtenir coses bones: medicines, aliments, nous coneixements sobre l'espai. Iniciada en una època en què semblava que la ciència servia bàsicament per a fer armes atòmiques, per embrutar rius i per contaminar l'aire, *Star Trek* mostrava una cara positiva del progrés científic. Roddenberry tenia una visió optimista del que la

ten una visió bona i positiva dels científics.

ARXIU

tecnologia pot fer. I això contrasta amb moltes pel·lícules en què apareix la imatge del científic boig, que pretén fer-se amo del món o que només busca la creació de noves armes i posa en perill la humanitat. I tampoc cau en la biografia apologetica, que mostra savis com Fleming o Edison gairebé com uns sants i benefactors immaculats de la humanitat. A *Star Trek* és un ambient general el que dóna una visió positiva de la ciència.

Però *Star Trek* té altres elements que mostren el tarannà del seu creador. Roddenberry va introduir un dels primers actors negres que representaven un càrrec de responsabilitat. El lloctinent Uhura, oficial de comunicacions, va tenir un impacte tan gran en la societat americana que quan l'actor Nichelle Nichols va voler abandonar la sèrie, Martin Luther King júnior li va demanar que hi seguís. I

en plena *guerra freda* va aparèixer un oficial rus, anomenat Txèkov, que servia d'homenatge al país que va posar el primer home en òrbita. Roddenberry volia simbolitzar que cap enemic no ho pot ser de forma permanent.

Aquesta barreja de races, colors i nacionalitats, que treballen en harmonia, és, alhora, una de les coses més desitjables i més llunyanes de la realitat a la sèrie. Els tipus tolerants i oberts que la imaginació de Roddenberry va crear no sempre són els més usuals en el nostre món. Curiosament, *Star Trek* va fer curt en moltes previsions tecnològiques, que ja s'han aconseguit. Però encara va fer més curt en certes previsions humanes. La nau *Enterprise* és un model de tolerància harmònica. I potser això sí que queda, en bona part, per al segle que ve.

Xavier Duran

CAIXA

PER A LES COSES FAMILIARS

BANCAIXA

Tot el que necessites